

maal. Dersom Lovgivningsmagten virkelig vil indbrage disse Midler, som ere i Kirkens lovlige Besiddelse, i Statskassen, begaaer den en Retskrænkelse. Dersom den ikke lader Sagen komme for Domstolene, saa krænker den Grundloven, som siger: Eiendomsretten er ukrænkelig. Saadanne Spørgsmaal skulle for Domstolene. Det forekommer mig, at naar Lovgivningsmagten virkelig var paa Vet til at tage en saadan Bestemmelse, burde Biskopperne ansøge Hans Majestæt Kongen om at maatte reise Sag imod Regjeringen, for at dette Spørgsmaal kunde komme under Domstolenes Afgjørelse. Men dersom man synes, at dette Skridt er for dristigt, er der et andet lempeligere Skridt, der kunde gøres, og som i høi Grad vilde berolige de Mænd, der ere af den Ansættelse som jeg. Da der var et stort Mellemværende mellem Staten og Banken, Tollmillionsagen, blev, hvis jeg ikke huffer meget feil, Højesterets Betænkning i Sagen fordrat. Denne Betænkning blev saa lagt til Grund for det Forlig, Staten indgik med Banken. Saaledes kunde man jo ogsaa gjøre nu, og det vilde være mig en stor Glæde, om den høitærede Minister vilde tilraade Hans Majestæt Kongen, at lade Højesteret afgive sin Betænkning i Sagen. Gik denne Betænkning Kirken med, og Kirkens Besiddelsesret bekræftedes, troer jeg, at Lovgivningsmagten vilde tage tilbørligt Hensyn dertil, uagtet den ikke kunde siges at være absolut nødt dertil. Men gik Betænkningen Kirkesamfundet imod, maatte vi med Resignation finde os i, hvad der stete, og Lovgivningsmagten fik jo saa saameget friere Hænder, kunde med roligere Samvittighed foretage den hele Omordning. Jeg forudsæer imidlertid, at man hverken vil gjøre det Ene eller det Andet; Sagen kommer hverken for Domstolene, eller, hvad der saa let kunde skee, til Højesterets Betænkning. Man siger, at dertil er ingen Grund endnu; vi indbrage jo ikke disse Midler i Statskassen; vi stille dem blot som særlig Fond; derved er intet Retsbrud skeet; ja, men der er skeet et Skridt henimod, at et Retsbrud en smuk Morgen kan skee. Kirkens Eiendom er gjort løs, den er dragen ind under en særlig Fond, og saa, under en Forhandling af Finantsloven kommer der ufornødet et Endringsfor-

slag, som siger, saameget deraf benytte vi til det og det, til Jernbaner, Bøndehøiskoler eller hvad man nu ellers kan falde paa; og Regjeringens Stilling kan i et saadant Dieblis være saa betænkelig, at den ikke kan aflaae det andet Thing en saadan Forbring, og paa Finantsloven har, som bekjendt, dette Thing ikke en nær saa stor Indflydelse som det andet Thing. Den høitærede Minister har sagt, at Regjeringen vil sørge for, at de separate Fonds ikke blive anvendte til Andet, end hvad de bør anvendes til. Men den høitærede Minister kan kun svare for den Tid, han selv beklæder Ministerposten. Jeg seer overfor mig en æret Landstingsmand (Borgen), der for en kort Tid har indtaget denne Plads, og som er af en ganske anden Mening, idet han mener, at Ministeren meget gjerne kunde imødekomme Thingets Forbring i saa Henseende, naar der var noget Overflud. Jeg kan ikke vide, om den ærede Landstingsmand ikke igjen kan flytte fra sin nuværende Plads til Ministerpladsen. Jeg har allsaa ingen Sikkerhed for det, som den nuværende Minister har udtalt. Der staar tilbage nogle mindre vigtige Punkter. Jeg er sadledes kommen til at reise det Spørgsmaal om Herremændene, fordi jeg vilde vise, at en Undtagelse styrker Reglen. Jeg siger Herremændene, jeg meente Sædegaardseierne. Men Meningen kan ikke være, at man nu kan kræve denne Afgift af dem, efterat de have havt flere Aarhundrebreders Hævd paa at være frie for den, og efterat denne Frihed er bleven legaliseret ved Christian V's danske Lov, som er Grundvolden for vor nuværende Retsforfatning. Men jeg forudsæer, at der vil opstaae en Agitation, naar Tienden gaaer ind under offentlig Opbejrsel, som ikke vil ophøre, før der ogsaa med Hensyn dertil er bragt en Egalisation istand, hvorved der selvfølgelig vil blive givet en Erstatning. Hvor tilstrækkelig denne Erstatning vil blive, kan man forestille sig, naar man seer hen til den forrige Egalisation, hvor nogle af Besidderne kun fik 15 Gange Beløbet betalt. Jeg vender tilbage til min Hovedsag. Skulde det være for meget, idetmindste at forlange af den lovgivende Magt, at den skulde give det Løfte, at disse Kirkemidler, som have under Lønningsfonden, ikke skulle bruges til Andet end til kirkelige Die-